

โรครากเน่า รากเปื่อย

สาเหตุ เกิดจากเชื้อราหลายชนิด เช่น *Phytophthora* spp. *Sclerotium* spp. หรือเห็ดราใน Class Ascomycetes และ Basidiomycetes โรคนี้ระบาดมากในฤดูฝน หรือสภาพที่มีความชื้นสูง แพร่ระบาดโดยสปอร์เชื้อรา โดยเฉพาะต้นไม้ที่ปลูกในบริเวณที่ชื้นและตลอดเวลา

ลักษณะอาการ

ต้นไม้ที่เกิดโรครากเน่า จะสังเกตเห็นได้ว่าอาการใบจะมีสีเหลืองซีดถึงเหลือง โดยเริ่มที่เส้นกลางใบก่อน แล้วลุกลามไปเรื่อย ๆ จากโคนใบไปถึงยอด ใบจะเขียวม้วนงอ เมื่อโคนแตกจัด ๆ ในตอนกลางวัน หรือใบเหี่ยวคล้ายขาดน้ำ ใบจะร่วงกิ่งแห้งตาย ผลมีสีเหลืองร่วงหล่นง่าย เมื่อขุดดูที่รากจะพบว่ารากฝอยเน่า รากถอดปลอก มีกลิ่นเหม็น รากแขนงหรือรากขนาดโตเน่าเปื่อยยุ่ย และลุกลามไปทั่ว ใบแห้ง ผลร่วง ถ้าเป็นมากอาจถึงต้นตายได้ ในเวลารวดเร็ว นอกจากนั้นยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีกที่ทำให้รากเน่า เช่น น้ำท่วมขัง การใส่สารเคมีผิด และพิษจากปุ๋ยเคมี เป็นต้น

นอกจากนี้อาการโรครากเน่า หรือรากเปื่อยเกิดจากเห็ดราที่ทำลายไม้ได้เช่นกัน เห็ดราหลายชนิดเป็นสมาชิกใน Class Ascomycetes และ Basidiomycetes สามารถทำลายส่วนที่เป็นแก่นไม้และกระพี้ของไม้ โดยปล่อยเอ็นไซม์ออกมาย่อยสลายส่วนประกอบของไม้ จะเห็นว่าส่วนมากเห็ดราจะทำลายส่วนที่มีอาหารมาก คือ ทำลายกระพี้ก่อนแล้วจึงทำลายถึงแก่นไม้ เมื่ออยู่ในสภาพที่เหมาะสมจะเจริญและงอกเส้นใยแทงทะลุไปในเนื้อไม้ ทำให้เนื้อไม้ผุพัง เส้นใยจะเข้าไปภายในเนื้อไม้ได้มากขึ้น ซึ่งการเข้าทำลายและทำให้ไม้ ผุพังแบ่งออกได้ 2 ระยะ คือ

- 1.ระยะเริ่มแรก (case stage หรือ incipient stage) เป็นระยะที่เชื้อราอยู่ในเนื้อไม้และไม่มีอันตราย โดยเส้นใยของเชื้อราจะผ่านไปตามเซลล์ของไม้ จากเซลล์หนึ่งไปอีกเซลล์หนึ่ง โดยการเจาะทะลุผนังเซลล์
- 2.ระยะผุ (Advanced decay stage) ทำให้เนื้อไม้เปื่อยยุ่ยเหมือนฟองน้ำเนื้อไม้หลุดออกเป็นหย่อม ๆ หรือมีรอยแตกตามขวางเลื่อยไม้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นระยะไม้ผุรุนแรง

ภาพที่ 1 ลักษณะของโรครากเน่า ใบเปลี่ยนเป็นสีเหลืองซีดทั้งต้น โคนราก รากแขนง และรากฝอยเปื่อยเน่า

ภาพที่ 2 ลักษณะของเนื้อไม้ที่ผุเน่า มีลักษณะชุ่มน้ำ และเนื้อไม้หลุดออกได้ง่าย

การป้องกันโรครากเน่า

1. ป้องกันอย่าให้น้ำขังหรือแฉะที่โคนต้น เพราะเป็นสาเหตุชักนำให้ เกิดโรคเชื้อราได้ง่ายนั่นเอง
2. ปรับสภาพดินปลูกให้โปร่ง โดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อทำให้การระบายน้ำอากาศดี
3. ตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่ง เพื่อให้อากาศถ่ายเทสะดวก และ แสงแดดส่องเข้ามาถึงโคนต้น
4. ควรหลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ที่อาจทำให้โคนต้น ราก เกิดบาด แผลเพราะเชื้อราสาเหตุจะเข้าทำลายได้ง่าย
5. หากต้นทรุดโทรม ในระยะแรกควรบำรุงต้นด้วยการให้ธาตุอาหารเสริมทางใบเพราะรากทำงานไม่เต็มที่

การรักษาโรครากเน่า

1. หากสังเกตเห็นอาการเบื้องต้นของโรครากเน่า เช่น ใบไม่มีสีเขียวสดถึงเหลืองเข้ม หรือใบเหี่ยวคล้ายขาดน้ำ ใบร่วง ให้รีบสำรวจรากทันที และหากพบรากเน่า ให้ทำความสะอาดราก แล้วตัดส่วนที่เน่าออกให้หมด แล้วทาสารเคมีกำจัดโรครากเน่า ทิ้งให้แห้ง
2. เปลี่ยนดินผสมบริเวณโคนต้นใหม่ และนำดินเก่าที่มีเชื้อรากเน่าไปทิ้งให้ห่างจากต้นไม้ที่ปรากฏอาการ
3. ราดดินบริเวณโคนต้นไม้ด้วยสารเคมีกำจัดเชื้อรา เช่น oxadizyl หรือ ethazol หรือ benalaxyl หรือ metalaxyl เป็นต้น โดยราดสารเคมีกำจัดเชื้อรา สัปดาห์ละครั้ง เป็นเวลา 2-3 สัปดาห์
4. ในกรณีที่โคนต้นมีอาการโรคโคนเน่า เป็นแผลเน่าซ้ำ เปลือก แตก ขางไหล ให้ใช้มีดถาก หรือขูดแล้วทาด้วยสารเคมี phosethylal หรือ metalaxyl 25%+ mancozeb หรือ cycloheximide เป็นต้น

ภาพที่ 3 การทาสารเคมีกำจัดโรครากเน่าที่โคนราก ชนิดขึ้น และปล่อยทิ้งให้แห้งก่อนกลบดินใหม่ที่สะอาดต่อไป

ภาพที่ 4 หลังจากกลบดินแล้วราดสารกำจัดโรครากเน่าที่โคนราก